Den må lude lavt, som skal kysse hønserumpen (Færøerne; 27).

»Hanen er et modigt og hævngerrigt dyr; den bliver straks opbragt, når den ser en fremmed hane blandt sine høns, og slås uophørligt med den indtil en af dem flygter. Derimod er hanen også meget omhyggelig for sine høns og finder ikke så snart nogen æde før han kalder dem til sig og rækker den det med næbbet, som kommer først« (1802; 28).
Hanen symboliserer årvågenhed, stridbarhed, kamplyst, den kristne mission, lysets sejr over mørket, sjælens opstandelse, pressen, reklamen, ukyskhed, jalousi, lægekunsten (29) – kampens hane (Chr. Winther), kampens blodrøde hane (Edv. Lembcke) (30). Et satirisk »kistebrev« fra 1700-t viser gammel mand og kone ridende på hver sin kæmpestore hane, advarende mod at førstnævnte gifter sig med en ung kvinde og vice versa (31).
Peder Laale (og senere varianter): den hane som galer ilde galer allermest; den hane galer mest, som galer ilde (Syv); hjemme er hanen modigst; hanen er fri på sin mødding (Syv), hver hane er kry på sin egen mødding (32), hanen er kun helt på sin egen mødding (1820; 33), være hane på sin egen mødding.
Peder Syv (og senere varianter)
Hanen fødes bedst på egen mødding; den som kan smigre er bedste hane i kurven; du er den bedste hane i kurven, når alle de andre er borte (Sønderjylland; 8), være bedste, første, ene hane i kurven (o. 1700ff; 34) = den foretrukne, bedste anskrevne, mest populære især hos damerne; den hane, der galer højest, får de fleste høner (Erik Skram 1895; 35).
To haner i ét hus og katten med én mus lever sjældent uden kiv; en kat og en mus, to haner i ét hus, to kvinder om én mand ej godt forliges kan (36), to haner kan ikke forliges på én mødding (VSlesvig; 37).
Det bliver vel dag, selv om hanen ikke galer.

Tit nok galer hanen uden sejr (o. 1700; 32). God hane bliver aldrig fed = »af spøg til en mager mandsperson« (1802; 38) med hentydning til potensen.
Den røde hane galer = ildebrand (1632ff; 39), lade den røde hane gale over et hus = tænde det i brand (o. 1700; 19), sml. s. 103, »den røde hane bruges som en trussel af mordbrændere til at betegne ildebrand, såsom: den røde hane skal gale over dem ɔ: der skal blive sat ild på deres hus« (1802; 38); på Færøerne derimod: nu galer rødhanen i øst = solen står op (40).
Når hanen vinder en lille kamp, giver den et stort skrald (5); hanen vækker først sig selv (19); hanen styrer tolv koner bedre end manden én kvinde (41); den kok har skidt på vor mødding = de er langt ude i familie med os (Vendsyssel; 42); der kan godt være en god kok [penis] i et par rædelige [dårlige] bukser (Agger; 43); der er ikke mere end det *lotar* [blæser svagt] ud af hanenæbbet = det er næsten løgn (Færøerne; 44), sml. nedenfor.

Som høns er døve i høsten er menneskene det for god lærdom i modgang (Syv); i høsten er alle høns døve (5), sml. nedenfor.
Han går tilbage som hønen skraber (Syv); det går den vej for ham som hønsene kradser = tilbage (8).
Gå i seng med hønsene [tidligt] og stå op med soen [sent] (Syv), lægge sig [til at sove] med hønsene og stå op med soen (o. 1700; 32), han går i seng med hønsene og står op med svinene (8), den som går i seng med hønsene og står op med svinene kan nok få udsovet (Jylland; 45).
Have en høne at plukke [med nogen] = et uafgjort, evt. pinligt mellemværende (o. 1700ff; 46).
Hvad kom først – hønen eller ægget? = årsag og virkning (47), »lige så umuligt som det er at sige, om ægget er ældre end hønen, efterdi hønen kommer ud af ægget og ægget igen af hønen, så umuligt er det også at fæste verdens skabelse« *Ludvig Holberg,* Epistel 24 (1748).
Det varede fra høns stod op til de fløj ned = meget kort (1802ff; 48). Den som har mange kyllingesorger [små sorger] bliver ikke hønegammel (VJylland; 49). Han gjorde et æg udenfor reden = fik et »uægte« barn (Sønderjylland; 10).

Dræbe hønen, som gør guldæg – talemåden går tilbage til Æsops fabler, hvor der er tale om en gås (50).
Tage pippet fra nogen = »stammer fra [sygdommen] pip blandt hønsene og som fremkommer ved, at de fodres med havre, bliver pippet ikke skåret bort dør de« (51), sml. nedenfor.

Den misundelige tror, at naboens høns er lige så store som hans egne gæs (Vendsyssel; 52). Han har ikke mange høns at lukke ud = om den ikke særligt kløgtige (53); til vigtigper: en ræv kan nok dræbe en gammel høne som er syg (Sønderjylland; 8); han er ikke bange for en død høne, når han har en kæp i hånden (Langeland; 54).
Til den trættekære: hvis du var lige så god til at vende æg som til at vende ord, kunne du blive en god læggehøne (Stevns; 55). Snak du med vore høns, de har smalle ben = til den der fører dum og urimelig snak (Sønderjylland; 56). Han skærer

hakkelse til hønsene = unyttigt arbejde, om den der intet udretter (VJylland; 57).
Den altid småskændende kvinde galper til æg (kagler) (VJylland; 8). Det er godt nappet af en høne (VJylland), du er ingen høne = opmuntrende til den der viste mod; jeg er ingen høne, det er min mor heller ikke = være karl for sin hat (Sønderjylland; 8). De har selv kyllinger på ranen = de foruretter andre og har børn, der kan rammes til gengæld (Mors; 58). »Skal«, det er til hønsene (VFyn; 59).

Vande høns = græde (1849ff; 60); han véd nok, hvad han gør, når han vander sine høns (Salling; 61), – – for så lægger han klaptræer på dem (3); den grædende: han koger vand til hønsene (o. 1800; 62).
Sove hønsesøvn = et kort blund (16), falde i hønsedrøm = falde i staver (MSlesvig, Sønderjylland, VJylland; 63); fuld som en høne, hønefuld (måske oprindelig: fuld som en høne, der åd ølbærme) (64), den meget berusede ser hvide høns (65).
Han har mere ondt af at kagle end af at gøre det = taler mere end han handler (Sønderjylland; 66); han har ikke vand til en høne = er ludfattig (Vendsysel; 8); få arme som hønsehud (af skræk) (67). Det må vore høns vide (Angel; 68).

Han galer som en vejrhane = spår fejl (måske omtydning af hvejrehøne, hvejre 'skrige skringrende' som høns mod ondt vejr, sml. nedenfor) (Peder Syv; 69). Han er så hed, at man kan skolde en kok i hans røv (Jylland o. 1700; 70), så rød i hovedet som en kok i røven (Anst Sønderjylland), han snerper munden som en hønserøv (Thy) (71), være rynket i ansigtet som en hønserøv (Vendsyssel; 72).
Den smalskuldrede er så bred over skuldrene som en høne mellem øjnene (73), han har lægge som grev Moltkes hane = den hjulbenede (NFyn; 74).
Hænge med næbbet som en syg kylling (74), bleg om næbbet, blegnæbbet (som syge høns) (75), se ud som en høne med mæslinger = træt, udaset; ligne noget hønsene har trådt i (53).
Han passer sig selv ligesom de store høns; han har sine egne skikke ligesom de store høns (76), han er så bange som en afslået høne; han er så tunghør som en høne i høsten (o. 1700; 76), sml. ovenfor, hun går ligesom en hovedløs høne (Sundeved; 2), være så fortumlet som en høne i snefog (77); om den meget bange: han tåler ikke en *lot* (svag vind) fra hanens kæft (Færøerne; 77a).
Han bryster sig som en hane, – som en kok på en mødding (Sønderjylland; 78), hun kraner [knejser] som en høne med et stykke læder om halsen = er stolt, forfængelig (3); om den listende: han kom ligesom han ville stjæle høns (Agger; 8); han skraber bagud ligesom hønsene (79), han hjælper nok den vej som hønsene skraber (74).
Han er indviklet som en høne i blår (Syv), han er (står, sidder, sparker) som en høne i en tot blår = er bundet på alle leder, ilde stedt (o. 1700ff; 80); han sidder som en høne på en pind = stiv, ængstelig (o. 1700; 32), de sidder på rad ligesom degnens høns (81).
Du tripper som en høne på ærter (Sjælland; 82), trippe som en høne i en vandpyt (83); han løber omkring som en læggesyg høne = er altid på færde (o. 1700; 32), springe som en kokkemand i snevejr (Åbenrå; 84), han farer [løber] som en vingeløs høne (Anholt; 85), – som hanen, der fik hovedet hugget af (19). Hun er så dum som en sort høne med gule ben (86), være nærig som en møllerhøne (Syv; 87).

De går i rad ligesom Per Løtes høns, han havde kun én høne; – – ligesom Per Lotis' høns, han havde kun én, og det var en kok (Vendsyssel; 88).
Lad kyllingerne patte deres mor, sagde københavnerinden, det har jeg gjort (89). Det er nemt at være den mødding, som ingen hane skraber i, sagde pigen til søsteren, der bebrejdede hende, at hun var blevet gravid (VJylland; 90).
Tag foden til dig, sagde hanen, for at den ikke skulle træde hesten i stalden (Peder Syv), tag dine fødder i agt, sagde hanen til hesten, ellers træder jeg dig (90). Der er langt labbende, sagde hanen, han så ned i en brønd (Sønderjylland; 91), der er langt at løbe, sagde hanen, den sad i brønden = den sag kan trække længe ud (Sønderjylland; 92); halløj! jeg kommer kørende, sagde hanen da ræven løb med den (Fredericia; 92). Alle vil ha' mad, og en kok kan ikke æde hø (74).

Hønserumpe = udbygning med spejl agter på mindre skibe (1839; 93); hønserøv = nedsættende, et skældsord; lave hønserøv = spidse munden (som når der fløjtes) (Langeland; 94); hønseben = kælenavn, mest til børn og unge piger. Hvor dejligt at kæle for slig en lille en, · at kalde ham sit »lam« og sit »lille hønseben« *Erik Bøgh* (95); hønselår = skældsord til lille pige der dummer sig (Vendsyssel; 96); hønsepind = kort jernstang på cyklens baghjulsnav (97); hønsehus = dametoilet (53); hønsehus med bliktag = gammel Ford-bil (98); en løjerlig person er et hønsehus (8).
Hønsehoved = person der let bliver beruset (1802; 99); hønsehoved, hønsehjerne = indskrænket person (100); have en jævn god hønseforstand (96); hønsehandler = skældsord (101).

Gamle tandløse folk skærer hønetrapper i brødskorper (98); hønsefødder = mønster klippet i randen eller flige af ligtøj; hønsefod = kage med tre runde flige (VJylland; 8); hønserede = rundt nedslidt hul i vejbanen med løse småsten i bunden (102); hønseabort = æg (53).
Hønsehyrde = spottende til drengen, der Syvsoverdag fik køerne sidst ud om morgenen (8); hønsehjertet = meget frygtsom (VJylland; 8), den mørkeblinde er hønseblind (103).
Morgenhøne = pige der står tidligt op (Holstebro; 104); syslehøne = lille pige, der i leg farer ivrigt omkring (ligesom svømmebillen hvirvler, der også kaldes sådan) (VSlesvig; 105); pylrehøne = kvinde der altid klager sig (VJylland; 104); byhøne = kone som løber meget i byen (Århus; 8); kvinde der løber med slader (102); hvejrehøne = sladdertaske, også om ofte råbende og syngede kvinde; hønen hvejrer, når den skriger mod blæst (106); smørhøne = kvinde der gik omkring og solgte smør (o. 1700; 102); penalhøne = pige som ikke bliver inviteret til bal eller ikke kommer på dansegulvet (107), gumpehøne = lavbenet kvinde med vraltende gang (108); barrierehøns = kvinder ved seksdagsløb; burhøns = beboere af store betonkarréer, også om småbørn i institutionernes tremmesenge og kravlegårde (109); Manøhøns = kvinderne på Manø (102); lårhøns = have samleje (VJylland; 110); skattehøne = bonde beskattet hårdt af staten (1663; 111); tapethøns = væggelus, sjokhøne = lus, bobhøne = fladlus (112).
Lave høns = når et fly hopper (»høner«) under landingen (112); få døde høns på maven = gå i seng, sove (109); den brune høne = kaffekande, »nu må vi se at få hønen lagt« ɔ: få vandet i kog (110); den toppede høne = gammel bondedans (113); døde høns = fjerklumper i dynen (109); pigen som hvidetirsdag i påskeugen kom først til skole blev kaldt »hvide høne« – var den første en dreng hed han »hvide kok« (VJylland; 114).
En net høne = smuk pige (1834ff; 115); en knibsk høne (116); høne = nedsættende om en lidt dum kvinde, forhen dog også et kælenavn til konen (117), ung og uerfaren, lidt indskrænket kvinde (Lolland; 118); skældsord til en tåbelig kvinde (8); kvindes kønsdele: pas på han ikke tager din høne; den der lyver vil stjæle høns = løbe efter kvindfolk (Jylland); en kone kom til Hjørring for at sælge en slagtet høne; for at slippe for at betale told holdt hun den skjult mellem lårene; på tolderens spørgsmål, om hun havde noget at fortolde, svarede hun nej – »jeg har rigtignok en høne mellem mine lår, jeg véd ikke, om De vil se den« – og det ville han ikke (119); høns = vanvittige, urealistiske ideer (53); hønen = det nederste halsstykke mod brystet på en slagtet gris (Fyn o. 1840; 120); murerslang for pind med opviklet ståltråd til rørvæv (Fyn; 121), nederste bærekrog på en talje (122); Hønen var den sidste hestetrukne sporvogn i København, driften blev indstillet 14. juni 1915; DSB's første motorvogn blev kaldt Hønen (122).

Kyllingesorg = lille unødig bekymring (1600-t ff; 123), være kyllingeklog (74), sml. ovenfor; kyllingehoved = person der ikke tåler stærke drikke (o. 1700; 124), en for stor knude på garn (Gilleleje; 125); kyllingeben = kælenavn til børn (Bornholm; 126); kyllingehvide = klump i melgrød (VJylland; 127).
Kylling, hanekylling = ung helt uerfaren stridbar eller hidsig mand (1700-t ff; 128); om den opfarende: han er en rigtig kokkekylli (NFyn; 129), kokkyllinger vil gale og slås (Vendsyssel; 130). Kylling = kælenavn til småpiger (131), kyllinger = unge piger på Kommunehospitalets forskole (132); kylling = en lussing (Fyn), snapseflaske med 1/10 liter (133); brændt kylling = forelsket pige (53); kylling = tvebak blødt op i brændevin og spist med ske (Ærø; 134).

Kagle = skænde, bruge mund (135); pip, ældre nydansk d.s., have pip = være tosset, have dilirium, det rene pip = vrøvl; egenlig en katarralsk sygdom i hønens luftveje, så den udstøder pipende skrig, omtrent »pip-pip« (1796; 136).

Hanefjed, længden af en hanes skridt brugt som mål, ofte i sagn om kirker og genfærd, f.eks. flytter Højerup kirke sig hver julenat et hanefjed ind mod land (137); den nedmanede Frederik Kjær må hver julenat nærme sig Voergård et kokketrin (138); efter jul sagde man, at dagene blev et hanefjed længere hver dag (139); koktrin = små spankende skridt (Mors; 140); hanetrin, -trit = hos hesten en rykvis bøjning af haseleddet når baglemmet løftes, »så bevægelsen ligner hanens snappende fjed« (1879; 141), hesten er kokketrinet når den under gang løfter benene meget højt – siges også om mænd (Vendsyssel; 130).
Haneskrab = gøre uformodet fortræd (o. 1700; 142); gøre haneben = kurtisere, indynde sig hos (som hanens optræden overfor hønsene), især om mænds forsøg på at besnære kvinder (o. 1800ff; 143).
Hanebjælke = tværbjælke mellem tagspær, hvor hanen (og høns) sad om natten, idet stald og lo uden loft stødte op til beboelsen (o. 1700; 144).
Hanekam = mandsfrisure med håret redt fra begge sider op til en kam, den blev moderne o. 1807; en slags wienerbrød med takker i den ene side (145);

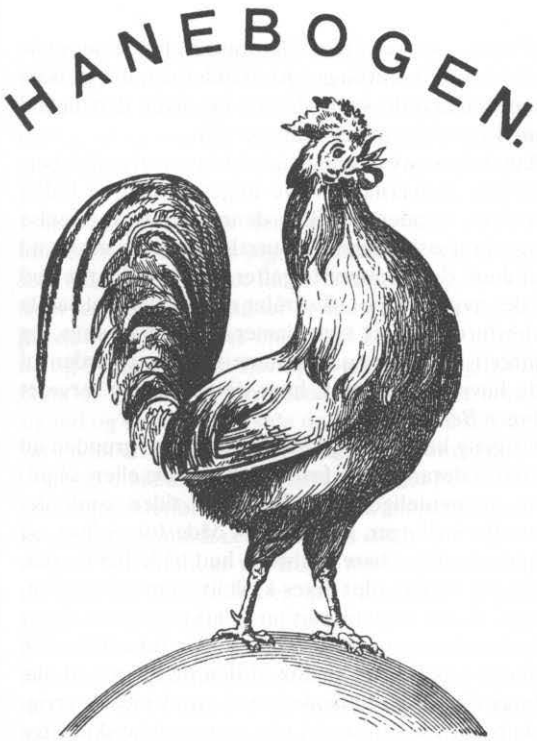

Titelblad tegnet af Vilhelm Kyhn til »Hanebogen«, udgivet 1875 af Julie Heins.

hanefod = kort tov med fastgjorte ender (1839; 93), forbindelse mellem arm og liner på et hestevod (Vendsyssel; 146); hanefodsnøgle = topnøgle med tværpind; koklår = spydigt om knæbenklæder (Mors; 140); kokkelår = tykt sted på spundet tråd (Vendsyssel; 138); tråd med aflange klumper er en kokkeskank, et kokkehoved en ujævn tråd (Læsø; 147); kokkehoved = klump i grød (148); hanespil var et kortspil på Sejerø (149) og hanegal en folkedans i Hundested.

»Fordum kaldtes vore sørøvere eller kapere søhaner eller snaphaner, formodentlig fordi de har ført billedet af en hane, som er årvågenhedens sindbillede, på deres skibe, eller også har deres hurtigt sejlende skibe været bygget omtrent lignende en hane« (1802; 38); spejterkok = laps, person der går med benene højt løftet for hvert skridt (Vendsyssel; 10); morgenkok = hyrden som pinsedags morgen først fik køerne ud (VJylland); pjadderkok = vrøvlehoved (Fredericiaegnen) (150); snurrekok = en snurretop; pillekok = småkage (151). Vejrhane = vindfløj ofte af form som en hane, i overført betydning en holdningsløs, upålidelig person, en vendekåbe (o. 1700ff; 152), snushane = pralhals (1700-t), person der »snuser« for at skaffe sig viden om noget, tidligere også en skørtejæger, en hos pigens forældre uvelkommen bejler (152a). Hane = lukkemekanisme til aftapning på tønde, kar etc., tidligere på temaskine og kaffekande; slagboltudløser på gevær og pistol (153); Villingbækkerne kaldes »haner« (Gilleleje; 154); den stumprøvede kok = nedsættende om kjoleklædt mand (Vendsyssel 1800-t; 155); kok = penis (1700-t ff; 156), talemåde: alt forstår sig undtagen fattigmands kok, den forlægger sig [lagt så det ikke kan findes igen] – ordspillet hentyder til fattigfolks mange børn (VJylland; 157); kok = lille hvidtoppet bølge (Holmsland), lille høstak; kokke = sætte hø i små stakke (158).

LITTERATUR: (1) *451* 472; *4* 29; (2) *384b* 21, 42; (3) *390c* 135f; (4) *154* 32; (5) *136* 1938,29-33,43; (6) *646* 25/6 1937; (7) *491* 24/5 1914; (8) *178b* 1,149,748,751-53; (9) *451* 2,330; (10) *178b* 3,482,1141; (11) *191* 1965-67,80; (12) *383* 100; (13) *715* 184; (14) *467* H78; (15) *547* 15,93; (16) *390e* 163,314; (17) *547* 8, 1247 jf. 2, 804; (18) *656* 20; (19) *451* 1, 473, 391, 666; (20) *243* nr. 1315; *271* 24,1930,115; (21) *390c* 4; (22) *644* 5,158; (23) *178* 23; (24) *409* 1901,607; (25) *479* 50; (26) *178b* 2,348; *244b* 139, *244c* 212; *651* 1,95; *271* 24,1930,118; (27) *25* 1849-51, 289; (28) *357* 190; (29) *3b* 83ff; (30) *547* 7,852; (31) *219* 11, 1938,67f; (32) *462* 97f,172,333,346,363; (33) *547* 7,852 (1820); (34) *547* 11,835; *747* 140; (35) *547* 7,852; (36) *131* 1906/39; (37) *178b* 2,247; (38) *735* 2,1802,607f,518; (39) *365* 5,414; *547* 7,852; *390f* 1,169; *390* 8,259; (40) *25* 1849-51,306; (41) *359* 26/11 1944; (42) *172* 2,186; (43) *178b* 2,251; (44) *283* 11; (45) *390c* 201; *384b* 35; *154* 49; *248* 234; (46) *467* P108, H78; *547* 8,1248; (47) *573* 26/8 1982; (48) *735* 2,607f; *462* 324; *644* 1,25; (49) *366c* 140; (50) *747* 120; (51) *390c* 243; (52) *244b* 136; (53) *24* 79f; (54) *235* 1,500; (55) *552b* 103; (56) *384b* nr. 1723; (57) *271* 24,136; (58) *461* 306 (Mors); (59) *337* 205; (60) *547* 26,396 (1849ff); *747* 190; (61) *764p* 117; (62) *722* 9, 306; (63) *178* 23; *178b* 1,751; (64) *547* 8,1247,1249; (65) *547* 8,1251,1259 (1923,1926); (66) *178b* 2,73; (67) *172b* 2,138; (68) *244c* 215; (69) Kr. Nyrop, Sprogets vilde Skud (1882) 88; *451* 2,332; (70) *461* 290; (71) *178b* 2,247; 1,751; (72) *172* 2,88; (73) *71b* 77; (74) *644* 1,25,43,178,186; (75) *483* 98; (76) *644* 6,16; 1,180 (NFyn); (77) *547b* (1918); (77a) *577* 39; (78) *178b* 2,247; *384b* 25; (79) *131* 1906/39; *644* 1,25; (80) *451* 1, 473; *178b* 2,247; 1,748; *644* 3, 107 og 5,26; (81) *644* 3,92; (82) *644* 7,158f; (83) *390c* nr. 9509; (84) *178b* 2,253; (85) *390d* 126; (86) *390c* 41; (87) *365* 5,738; (88) *178b* 1,748; *722* 10,103; *172* 3,162; (89) *243* nr. 2068; (90) *63* 1,230; (91) *384* 1,321;

(92) *178b* 2,247f; (93) *269* 160,178; (94) *235* 1,502; (95) Halvandet Hundrede Viser (1881) 55; (96) *172* 2,87f, (97) *71c* 334; (98) *24* 80; *71c* 300,305; (99) *735* 2,608f; (100) *547* 8,1256; (101) *71* 108; (102) *71b* 63,87,90,178; (103) *178b* 1,751; *172* 2,87; (104) *178b* 2,610,902; (105) *548* 2.4,97; (106) *178b* 1,149; *71b* 178; (107) *547* 16,434 (1909); *71c* 324; (108) *331*; (109) *24* 29, 37,46,76; (110) *178b* tb. 238,299; (111) *365* 3,772; (112) *71* 73,128; (113) *547* 8,1248; *178b* 1,751 og 3,823; (114) *178b* 1,751; *390e* tb. 4,82; (115) *318* 248; (116) *644* 1,185; (117) *547* 8,1249,1257; (118) *363b* 225; (119) *178b* 1,751 sml. *390e* 67; (120) *461* 575; (121) *191* 1965-67,211f; (122) *547b*; (127) *377* 19; (123) *365* 2,685; *735* 3,392; *651* 1,95; *172* 2,221; (124) *365* 5,629; (125) *200* 1941,36f; (126) *173* 167; (127) *377* 19; (128) *547* 7,857; (129) *604* 634; (130) *172* 2,186f; (131) *178b* 2,347; (132) *71* 98; (133) *547b;* (134) *375* 10; (135) *178b* 2,73; (136) *547* 16,863; *184* 8,823; (137) *547* 7,855; (138) *172* 2,186; (139) *735* 2,1802,519; *390c* 202; (140) *651* 1,94; (141) *407* 3,1879,25; (142) *365* 2,158f; (143) *547* 7,854; (144) *505* 146; *467* H76; (145) *547* 7,856 (1918ff); (146) *172* 2,73; (147) *172b* 2,162; (148) *390f* 4,587; (149) *693* 142; (150) *644* 2, 127 og 5,166; (151) *178b* 3,442 og tb. 319; (152) *451* 2,529; *547* 26,905; (152a) *547* 20,1232f; (153) *451* 2,529; *547* 26,905; (154) *200* 1940,54 og 1941,37; (155) *248* 27; (156) *547* 10,1012; (157) *178b* 2,251; *548* 2.2,149; (158) *178b* 2,252.

PROSA OG POESI

Høne og hane har fulgt os frem gennem tiderne, ganske nær og dog fjernere end de fleste andre husdyr – imperfektible, bytte for en evig forfjamskelse, billedet på nødstedthed og forstands utilstrækkelighed. Deres aktivitet er stor, men munter er den ikke. En ældre høne kan drive det til en vis tamhed overfor den hånd, der rækker den majsen, men blikket står stadig stift og rædselsslagent midt i hovedet på den, fuldt af slægtserindringer, der alle nåede enden ved en økse ... fra hønsene lyder den evigt bekymrede småjamren – man æder ganske vist, men sorgfuld, og pylrer om natten i stille kvide. Foruden ved høj grad af forvirring udmærker disse dyr sig ved det idylliske billede på moderlig omsorg, de viser; intet kan være mere henrivende end den store, struttende høne, der klukker sine mindelige anvisninger *Jacob Paludan* (1).

Gives der en mere idyllisk eksistens end en høne? Trind, trivelig og såvidt man kan se i jævnt godt humør, med et hoved, der ganske vist ikke synes at vidne om intelligens, men når alt kommer til alt føres livet måske allerbehageligst uden for meget af denne artikel; fremdeles med en toupé og nogle små hvide indretninger på »kinderne«, der minder om soignerede stive flipper og giver den lighed med en ældre pillen sekretær (2).

Kun hønsene opfatter et snefald som en række personlige fornærmelser. De ungeste, som er født i foråret, kender slet ikke denne barske foreteelse og står ubeslutsomme på tærskelen, til de mases ud af dem, der kommer bagefter, og får fødderne ned i det hvide tæppe; så skråler de op, synes at samle skørterne om sig som damer, der ser en mus, og farer i lange ubehjælpsomme hop over gården til de havner i læskuret, hvor de får maden serveret *Inger Bentzon* (3).

Usigelig komiske og groteske [ser] de i grunden ud i deres derangerede fældekostyme. De ellers så pilne og pyntelige høns ligner for tiden sjuskede, uredte kællinger, der »lyner« både for og bag, så man ser deres bare, nubrede hud både her og der. Og det er ikke blot deres kjoleliv, som er i uorden, også deres stemningsliv er stærkt oprevet, de er hysteriske og ufordragelige, under ikke hinanden maden; skønt der er nok af den og rigeligt til alle farer de løs på hinanden med en så indædt arrigskab og et så ondsindet nag, at man ikke skulle tro det var en flok høns, der fik deres morgenmåltid, men snarere en flok folkekirkepræster af forskellig afskygning, der holdt offentligt diskussionsmøde om kristenlivets grundværdier *Knud Poulsen* (4).

Høns er af Vorherre temmelig stedmoderligt behandlet. Forstand har de praktisk taget ingen af, og den charme, som andre tobenede væsener klarer sig med i stedet, har naturen heller ikke undt dem. I stedet har de fået den knejsende vigtighed, som under alle forhold er ulidelig, og som kun til nød kan tolereres når der står en betydelig personlighed bag. Og bag en hønes knejsende hals står der overhovedet ingenting. Hvis disse dyr ikke lejlighedsvis klattede et blødkogt æg havde de forlængst været dømt til undergang *Gunnar Munk Nislev* (5).

For øvrigt er de flinke nok til selv at skabe livsindhold, det sker ved en rangforordning, der siger sparto til enhver nok så indviklet hofetikette. Reglerne har jeg aldrig kunnet hitte ud af udover, at jeg ser at ungdommen med hård hånd holdes nede så længe som muligt – for som anden ungdom skånselsløst at hævde sig, når den bliver sig sin magt bevidst. Men man kan stadig se en lille ilter høne kuske med seks-syv andre, der ikke vover at røre den bid hun har fundet, for så uden mindste indvending at vige pladsen og bidden for en lille forpjusket morlil, der kommer trippende og som en selvfølge tager lækkerbiskenen lige for næbbet af hende. Der prøves vist sommetider et statskup, når